

Til
BBU - Kommunaldirektørens stab (Arbeidssted)

Fra
Bymiljøetaten

Fagnotat

Vår referanse: 2018/48535-1
Saksbehandler: Caroline Ertsås Christie
Dato: 22. oktober 2018

Fagnotat - Endring av minsteareal som grunnlag for fellingstillatelse på hjort i Bergen kommune. Forslag til høring av ny lokal forskrift.

Hva saken gjelder

Hjort er den største viltressursen i Bergen, og kommunen er delegert myndighet for forvaltning av hjortebestanden etter viltloven av 1981 med tilhørende forskrifter. Herunder skal kommunen fastsette minsteareal for elg, hjort og/eller rådyr, jf. forskrift om forvaltning av hjortevilt av 1. august 2016 (heretter hjorteviltforskriften) § 6.

Åpning av jakt på hjortevilt og fastsetting av minsteareal fastsettes av kommunen ved lokal forskrift jf. hjorteviltforskriften § 6 første ledd. Eventuelle forskriftsendringer må fastsettes av kommunen innen 15. mars, jf. § 6 andre ledd. Fristen er satt med henblikk på andre frister i hjorteviltforskriften, herunder fristen for godkjenning og endring av vald jf. hjorteviltforskriften §§ 10-11, jf. §18 om fellingstillatelse for hjort.

Grunnet et tidligere høyt minsteareal på 1000 dekar har kommunen i en årrekke tildelt fellingstillatelser etter unntaksregelen i hjorteviltforskriftens § 7, som tillater inntil 50 % fravik fra minstearealet per fellingstillatelse. I 2017 vedtok kommunen en ny lokal forskrift med et redusert minsteareal på 750 dekar. Bymiljøetaten ser at dagens situasjon krever ytterligere tiltak for å være i stand til å håndtere utfordringene knyttet til en stor hjortebestand, spesielt i tilknytning til landbruksområdene i kommunen. Bymiljøetaten mener at det er behov for et differensiert minsteareal på henholdsvis 500 dekar for de sammenhengende landbruksområdene og 750 dekar på de resterende arealene i kommunen. Det vises for øvrig til saksutredning og til vedlagt forslag til endret forskrift.

Før politisk behandling av ny forskrift, skal berørte aktører gis anledning til å uttale seg i henhold til forvaltningslovens § 37. Skal forskriften kunne vedtas innen fristen, slik at den får virkning for jaktseasonen 2019, kreves hurtig behandling.

Anbefalt forslag fra Bymiljøetaten

Forslag til ny lokal forskrift om minsteareal som grunnlag for fellingstillatelse på hjort i Bergen kommune sendes på høring til aktuelle aktører og gjøres gjenstand for offentlig ettersyn, jf. forvaltningslovens § 37. Ny forskrift erstatter gjeldende lokale forskrift nr 348, vedtatt av Bergen bystyre 22.03.17.

Med hilsen
Bymiljøetaten

Lise Reinertsen
Direktør
Dokumentet er godkjent elektronisk

Tord Honne Holgersen
Konst. avdelingsleder

Saksutredning

Bakgrunn

Hjortens arealbruk påvirkes av de endringer som skjer i en bykommune. Faktorer som klimaendringer, tettere bebyggelse, færre utmarksområder og nye veiprojekt utfordrer hjortens naturlige beite og trekk- og oppholdsområder. Samtidig tar trafikken livet av et stadig økende antall hjortevilt.

Hjortebestanden på Vestlandet har de siste tiår økt betraktelig, og også i Bergen antas det at bestanden generelt sett har vært for høy i forhold til habitatets bæreevne. Figur 1 viser utviklingen i «sett hjort data» og slaktevekter for 1 ½ års kolle og kalv de siste 14 årene. Denne indikerer en økning i bestanden parallelt med en nedgang i slaktevekt for ungvokse og kalv, som antyder en reduksjon i bestandskondisjon. I forvaltningsplanen for hjortevilt i Bergen kommune for 2012-2020, vedtatt den 23. januar 2013, er det et overordnet mål å redusere bestanden.

År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Gj.snitt 2004-2017
Sett hjort pr. jegerdag utmark	0,7	0,62	0,88	1,38	1,24	1,19	1,28	1,23	1,29	1,28	1,33	1,2	1,67	1,64	1,21
Sett hjort pr. jegerdag innmark	2,01	1,84	1,98	2,65	2,52	2,6	2,27	2,87	2,11	2,61	2,39	2,02	2,94	2,54	2,38
Snittvekt 1 1/2 år kolle	46,6	49,3	47,3	45,9	45,6	47,4	46,3	46,2	45	44,4	44,2	45,3	39,9	43,5	45,50
Hannkalv snittvekt	27,4	22,3	27,3	26,4	26,4	25,2	26	27,4	24,9	25,7	26,9	27,9	26,5	25,8	26,14
Hunnkalv snittvekt	26,6	28	26,5	25,4	26,2	24,7	22,1	24,5	23,4	23,1	24,8	24,9	24,5	25,5	25,01

Figur 1. Sett hjort observasjoner og snittvekt for kolle 1 ½ år og kalver. Vekt for kolle og kalv gir en indikasjon på bestandens kondisjon. Kilde: *Hjorteviltregisteret*

Som følge av ny lokal forskrift om minsteareal i 2017, var det i 2017 en 21% økning i antallet felte hjort sammenlignet med gjennomsnittlig uttak for den foregående 5-års perioden, se figur 2. Likevel registreres det fortsatt store utfordringer knyttet til påkjørsler og beiteskader på skog og innmark. Midtveis i inneværende jakt sesong gir ikke «sett hjort data» noe tegn til redusert bestand. Snarere kan «sett hjort data» tyde på en ytterligere økning i bestanden. Per 10.10.18 er det registrert 43 trafikkpåkørsler og 2018 ligger dermed an til å ha det høyeste antall trafikkhendelser med hjort på over 5 år. De senere årene har også hjort i bynære områder skapt utfordringer. Antallet rapporter om skader, trafikksituasjoner og frykt knyttet til hjort i bebyggelse er stor. Nærmere 100 henvendelser knyttet til hjort i bebyggelse er registrert det siste året via kommunens rapporteringssystem lansert høsten 2017. I tillegg kommer henvendelser via telefon og epost.

Hjorten er spredt over hele kommunen, men trives spesielt godt i kommunens landbruksområder som har høyproduktive arealer med mye godt beite. På disse arealene kan hjorten samle seg i store flokker og konsekvensen blir store ødeleggelser og økonomisk tap for landbruket. Vesentlig forskjell i beitegrunnlag, bestandstetthet og skadepress medfører et

behov for å differensiere minsteareal som grunnlag for å bestemme antallet fellingstillatelser i ulike deler av kommunen. For å nå kommunens mål om å redusere hjortebestanden til et bærekraftig nivå, samt for å kunne håndtere utfordringene knyttet til skadepress i landbruksområdene, vil et differensiert minsteareal muliggjøre en bedre tilpasset hjorteforvaltning i kommunen.

Minsteareal som bestandsregulerende tiltak

Blant ulike tiltak er fastsetting av minsteareal kommunens viktigste virkemiddel for bestandsregulering. Minsteareal er arealet som kreves for å opprette et vald, og gir grunnlag for tildeling av fellingstillatelse. For at kommunen skal kunne tildele et vald en fellingstillatelse må valdet ha et tellende areal som minimum tilsvarer minstearealet for arten.

Kommunen har med hjemmel i hjorteviltforskriften § 7 mulighet til å fravike minstearealet med inntil 50 % ved tildeling av fellingstillatelser. § 7 kan benyttes både til å senke og heve andel tildelte fellingstillatelser. Fravik fra minstearealet skal gjøres på bakgrunn av ulikheter i artens levevilkår i kommunen, bestandens størrelse og utvikling, den skade viltet volder eller andre ekstraordinære forhold. Beslutning om fravik fra minstearealet er et enkeltvedtak og skal kun gjøres for særskilte vald og for en begrenset periode. Unntaksregelen i § 7 gir kommunen mulighet til å tildele ytterligere fellingstillatelser, hvor hjortens arealbruk kommer i konflikt med andre samfunnsinteresser, som beiteskader på produksjonsskog og innmark.

Etter Miljødirektoratets veileder M-478 (2016) til hjorteviltforskriften, skal følgende punkter vurderes før endring av minsteareal:

- bestandsutvikling i forhold til kommunens mål
- bestandenes størrelse og sammensetning
- beitegrunnlag og artens livsvilkår ellers, herunder sesongtrekk
- eventuelle konflikter i forhold til jord-, hage- og skogbruk
- vilt påkjørsler langs vei og jernbane samt annen irregulær avgang
- andre mulige konfliktpunkter, for eksempel naturmangfold

Punktene er vurdert og kommentert, og det er Bymiljøetaten sin oppfatning at et endret og differensiert minsteareal vil bidra til at kommunen enklere kan nå sine forvaltningsmål for hjort.

Redusert minsteareal for landbruksområder

Minstearealet i Bergen kommune er i dag 750 dekar. Etter hovedregelen om tildeling av fellingstillatelser i hjorteviltforskriftens § 6, skal det tildeles fellingstillatelse på ett hjortedyr per 750 dekar. Tabellen i figur 2 viser reelt benyttet minsteareal ved kvotetildeling for de siste 10 årene, og viser noe lavere benyttet minsteareal grunnet bruk av § 7.

ÅR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tellende areal daa	222164	222164	222164	222164	222164	222164	222164	222164	222164	231418
Tildelt kvote	310	346	298	405	423	422	423	423	460	551
Felte totalt	284	271	311	344	339	335	322	327	402	
Fellingsprosent	91,6	78,3	104,4	84,9	80,1	79,4	76,1	77,3	87,4	
Beregnet minsteareal	716,7	642,1	745,5	548,6	525,2	526,5	525,2	525,2	483,0	420,0

Figur 2. Beregnet reelt minsteareal og fellingsprosent i Bergen kommune.

Kilde:Hjorteviltregisteret

Bymiljøetaten ser derimot at dagens minsteareal fortsatt ikke gir nok fleksibilitet til å imøtekomme utfordringene kommunen har i landbruksområdene. En differensiering av minstearealet, der landbruksområdene har et lavere minsteareal, vil gi mulighet for bedre lokalt tilpassede tildelinger som imøtekommer behovet i spesielt belastede områder.

Av kommunens per i dag tellende areal på 231 418 dekar ligger rundt 46 000 dekar (1/5) innenfor området definert som sammenhengende landbruksområder, jf. kommuneplanens arealdel (H510), se vedlagt kart. Ved å redusere minstearealet i disse områdene til 500 dekar, vil dette, avhengig av bruken av unntaksregelen i § 7, åpne opp for tildeling av ytterligere 30-60 fellingstillatelser fordelt på de berørte områdene.

Endring i minstearealet gjør det mulig for kommunen å drive en mer differensiert og fleksibel hjorteviltforvaltning i tråd med valdenes kunnskap og ønsker, samtidig som det gir større rom for konflikthåndtering. Det er viktig at kommunen kan drive en forsvarlig hjorteviltforvaltning, og samtidig ha mulighet til å imøtekomme valdenes ønsker der dette vurderes som riktig. Valdene har et betydelig ansvar for bestandsplanlegging gjennom koordinering av jakt, samt utarbeidelse og gjennomføring av avskytningsplaner. Det forutsettes derfor et godt samarbeid mellom valdene og kommunen som overordnet forvaltningsorgan.

Det er Bymiljøetatens oppfatning at det er bred enighet om behovet for og nytten av å differensiere minsteareal mellom ulike områder, og at et lavere arealkrav i de sammenhengende landbruksområdene vil representerer en positiv endring for både kommune, grunneiere og jegere.

Å fastsette tidspunkt for åpning av jakt og minsteareal er i dag kommunens ansvar, jf. hjorteviltforskriften § 6. Endring av minstearealet innebærer at gjeldende lokal forskrift om åpning av jakt og fastsettelse av minsteareal som grunnlag for fellingstillatelser på hjort i Bergen kommune, Hordaland erstattes av en ny forskrift. Forslaget til ny forskrift fremgår av vedlegg.

Vedlegg

Forslag til endret tekst - Forskrift om åpning av jakt og minsteareal som grunnlag for fellingstillatelser på hjort i Bergen Kommune, Hordaland

Kart - Sammenhengende landbruksområder jfr. Kommuneplanens arealdel i Bergen kommune